

svět katolickým očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XXI., číslo 19

13. 10. 2024 / neprodejné

Z OBSAHU Svatý Augustin z Hippa, teolog naší doby
Protikatolická revoluce a katolické obrození
Zamlčování hříchů

05

06

14

Foto: Martina Řehořová / Člověk a Víra

Panna Maria jako svatostánek

Pro náš osobní život je nepochybně rozhodující znalost Božího slova. Jsme Ježíšovými následovníky a jen těžko bychom se obešli bez pokynů a rad Mistra, za kterým jdeme. V Bibli, ve starozákonní knize Jozue, se zmiňuje skutečnost, mající hlubokou vnitřní souvislost s novozákonní nesmírně cennou duchovní hodnotou. Jedná se o starozákonní archu a novozákonní svatostánek. Archa provázela izraelský lid, zvláště v časech putování, doslova na každém kroku. Stateční mužové Izraele ji nesli uprostřed lidu. Je to náznak budoucí, mnohem vznešenější archy, totiž eucharistického svatostánku,

v němž pro nás, novozákonní Boží lid, je Kristus přítomen v každém kostele. Chrámový prostor je proto posvátný, protože je tam, řečeno nikoliv přehnaně, kus otevřeného nebe.

V mariánském měsíci říjnu se při každodenní modlitbě růžence vybaví archa Izraele, ale i nová archa chrámového tabernáku s živou připomínkou, že Panna Maria jako Matka Ježíšova se stala svatostánkem tak, jak se i my jím máme stávat. I my jsme přece v tomto světě nositeli Ježíše Krista. V evangeliích se na několika místech setkáváme např. s Kristovou výzvou k odpuštění. To zcela ur-

čitě vyžaduje značnou míru velkorysosti, soucitu, ale i odhodlání tvořit lepší svět právě dle projektu našeho Mistra a Pána. Na jeho matku se Bůh obrátil s důvěrou. Proč bychom se na ni nemohli s důvěrou obrátit i my? Důvodů máme mnoho. V neklidném a nejistém světě, v němž v současnosti žijeme, kde je přítomno tolik rozhádaných a znesvářených lidí, výsostně vyžaduje pomoc nebes! Maria je nám připravena pomáhat nepřetržitě.

*Mons. Jan Baxant
emeritní biskup litoměřický*

Mezinárodní ocenění pro kardinála Dominika Duku

Foto: Premio Internazionale Vexillum

Porota Mezinárodní ceny „Vexillum – Giuseppe Sciacca“, jejíž předsedou je kardinál Raymond Leo Burke, udělila 28. září

ve Velké aule Papežské univerzity Urbaniana vyznamenání panu kardinálu Dominiku Dukovi, konkrétně „Premio Cul-

tura San José Sanchez Del Rio Martire“ za hluboké svědectví víry, která získává konkrétní obrysy v kultuře, dle učení sv. Jana Pavla II.

San José Sanchez, mexický světec, po kterém je cena pojmenována, byl umučen po zajetí během povstání kristerů, 10. 2. 1928, protože odmítl popřít Krista, kterého naopak vyznal.

Letošnímu 22. ročníku předcházela vyznamenání těmito významnými osobnostmi: Dimitris Avramopoulos, řecký ministr zdravotnictví; kardinál Angelo Bagnasco, předseda Italské biskupské konference; Marek Jurek, předseda Sejmu PLR; kardinál Dario Castrillón Hoyos; Luis Tallarini, Prezident nadace Columbus – Citizen Foundation a další.

cirkev.cz

TAKÉ JSEM ZAKUSIL HODINU ZKOUŠKY

Děkovná řeč Dominika kardinála Duky při přebírání Ceny kultury nadace Vexillum v Římě dne 28. září 2024.

S potěšením zdravím Jeho nejctihodnější Eminenci kardinála Raymonda Leo Burkeho, prezidenta Bruna Limu, představitele nadace, dámy a pánové přítomné na tomto významném akademickém místě.

O to více si vážím tohoto pozvání a přijetí na univerzitě Urbaniana, která byla alma mater mého předchůdce, prvního československého kardinála, arcibiskupa pražského a primase českého, Dr. Karla Kašpara. Jsem vlastně jeho nástupcem na svatovojtěšském stolci v Praze a též na biskupském stolci v mém rodném městě Hradec Králové (Königgratz).

Nemohu skrýt příjemné překvapení nad tím, že se mi dostalo tak významného uznání, které se každoročně uděluje členovi kardinálského kolegia, a za to upřímně děkuji nadaci „Vexillum“, jejíž dílo se formuje ve Svatém kříži.

Pojmenování Ceny kultury po mladém mučedníkovi svatém José Sánchezovi Del Rio, kterého nadace „Vexillum“ uctívá jako svého patrona, je nepochybně znamením zvláštní posvátné hodnoty a zároveň náročným důvodem k zamyšlení a počtě pro ty, kdo ji obdrží.

Pro kardinála navíc dojemné svědectví lásky a věrnosti mladého chlapce San José našemu nejlaskavějšímu Vykupiteli a fortiori připomíná závazek obětovat se pro Našeho Pána Ježíše Krista *usque ad effusionem sanguinis*, symbolizovaný mimo jiné stejným purpurem, který nosíme my.

V dějinách svého života, spojené s povoláním zasvěceným Bohu, jsem poznal hodinu zkoušky zvláště tehdy, když mi věrolomný a protikřesťanský režim, který po dlouhou dobu vládl v mé vlasti,

uvalil nejprve práci v továrně a poté ve vězení a zabránil mi svobodně vykonávat posvátnou službu.

Mohu však říci, že toto smutné období a zneužívání, kterým jsem byl vystaven, byly velmi plodné pro posílení katolické víry, ve které jsem byl pokřtěn, a nadpřirozeného poslání spojeného se zasvěcením přijatým řeholními sliby učiněnými v dominikánském řádu a s kněžským svěcením.

Mučedník San José nikdy neustoupil před nelidským mučením, které mu způsobili krutí vrazi, ani před jejich rafinovanými lichotkami, které ho měly přimět k odpadnutí. Vzhledem k tomu, že byl promítán videozáznam z kardinálského uvedení s onou větou o věrnosti Kristu až k prolití krve. Rovněž byl promítnut záběr z filmu *Cristiada*, kde byly zachy-

SLOVO KNĚZE

Foto: Premio Internazionale Vexillum

Jedna z častých otázek, na kterou musíme odpovídat je: „Čemu (proč) se směješ?“ Tedy za předpokladu, že se občas usmíváme na veřejnosti. Asi se to stalo již mnohým z nás, že jsme byli „přistříženi“ a bdělý pozorovatel na nás vychrlil tuto otázku, případně jsme tuto otázku položili my sami. Ano, někdy náš úsměv vyvolává otázky... Ale co je náš úsměv proti úsměvu Mony Lisý. Její úsměv je často předmětem diskusí ať již ve světě uměleckém, či profánním a pro mnoho diskutujících je stále záhadou.

Ale je i jiný úsměv, zachycený fotografií, a nikoli štětcem umělcovým, a netřeba bádát a pít se po jeho důvodu. Je to úsměv sv. Terezie z Lisieux. Úsměv tak jemný, jak jemná byla duše této svěťice, vyzařující vnitřní klid a štěstí své nositelky, která nalezla své místo v životě církve a přijala ho s dětskou radostí. Možná i tento její úsměv způsobil tak velkou oblibu této svěťice, kterou většina z nás zve Terezičkou.

Nevíme, proč se Mona Lisa tak záhadně usmívá, a proto se stále můžeme dohadovat a třeba si z jejího úsměvu dělat i legraci. Tereziččin úsměv však musíme brát zcela vážně, neboť je to úsměv člověka, který má zcela jasno, proč se usmívá, i když si to třeba ani neuvědomuje a my to víme také.

Sama Terezička je autorkou citátu: „Často stačí jediné slovo, jediný milý úsměv, abychom potěšili znechuceného člověka.“ Prosme tedy sv. Terezi o přimluvu, abychom také my měli stále na srdci i v mysli našeho Pána, a tak i my mohli být nositeli takového úsměvu, který by byl odrazem naší duše. Duše, která se raduje z toho, že poznává Boha, a proto ho miluje. A jestliže se nás bude někdo ptát, proč se usmíváme, ať máme odvahy odpovědět, kdo je příčinou naší radosti.

Svatá Terezie z Lisieux, oroduj za nás.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

ceny obrazy z života svatého José Luis Sáncheze s heslem Ať žije Kristus Král, ať žije Panna Maria Guadalupská. Vzpouř kristerů byla reakcí na encykliku Pia XI a vyhlášení slavnosti Krista Krále v roce 1925, což byla součást oslav milostivého léta před 100 lety (Budeme na to vzpomínat?). Místo této pasáže jsem pronesl tato slova: Nejsem mučedník, ale jen pouhý voják armády kristerů, na což reagovala aula, kde byli silně zastoupeny i uniformy vysokých důstojníků a generálů italských vojsk, potleskem.

Na jedné straně nám tato obdivuhodná statečnost bezmocného mladíka připomíná to, co říká antifona: „Boží sláva

září ve svatých“ – a na druhé straně se stává mocným podnětem k následování, protože víme, že žádná ďábelská síla nás nikdy nemůže přemoci.

Ocenění Vexillum se uděluje v podzimních měsících. Nebylo však možné ho přeložit, tak aby v tomto roce nekolidovalo se slavností svatého Václava. To byl důvod, proč jsem nemohl být jako vždy po celá léta, kdy se koná Svatováclavská pouť, ve Staré Boleslavi.

Děkuji vám všem. Žehnám vám a modlím se za vás.

Dominik kardinál Duka

Milí čtenáři,

rádi bychom publikovali více textů od českých autorů, kteří by reflektovali aktuální dění v církvi a ve společnosti v souvislostech a z hlediska naukového bohatství katolické církve, abychom tak doplnili mnohdy povrchní pohledy těch, kteří se označují za konzervativní, pokrokové nebo dokonce liberální. Texty nám můžete posílat na naši e-mailovou adresu redakce@rcmonitor.cz.

Zdeňka Rybová, šéfredaktorka

SYN ČLOVĚKA PŘIŠEL, ABY DAL SVŮJ ŽIVOT JAKO VÝKUPNÉ ZA VŠECHNY

20. října 2024 – 29. neděle v mezidobí – Mk 10,35–45

Jan Zlatoústý

Když totiž viděli, že jsou více poctěni než ostatní, mysleli si, že dosáhnou splnění této prosby, a aby jí dosáhli snadněji, vzali si k sobě matku, aby mohli prosit Krista zároveň s ní. Nebo říká: „Vy nevíte, o co žádáte,“ jako by říkal: „Vy mluvíte o počtách, já o bojích a bolestech, neboť nyní není čas odměn, ale porážek, bojů a nebezpečí“; proto dodává: „Můžete pít kalich, který já piji? Nebo můžete být pokřtěni křtem, jímž jsem pokřtěn já? Touto otázkou je láká, aby se stali vnímavějšími v rozhovoru s ním.

Jsou zde dvě otázky: první, zda je pro někoho připraveno sedět po jeho pravici, a druhá, zda Pán všech nemá moc dát jim těm, pro které je připravena. Na první tedy odpovídáme, že nikdo nesedí po jeho pravici ani po levici, neboť tento trůn není dostupný všemu stvoření. Proč tedy řekl: „Dát vám sedět po mé pravici nebo levici není moje“, jako by měl někdo sedět? Odpověděl podle chápání tazatelů, protože se snížil k tomu, co je zajímavé: neznali totiž ani vyvýšený trůn, ani místo po Otcově pravici, ale toužili jen po jediném, dosáhnout prvního místa a vládnout nad ostatními. Když totiž slyšeli, že apoštolové mají sedět na dvanácti trůnech, aniž by věděli, co to znamená, toužili po prvním místě mezi ostatními. K druhé otázce je třeba říci, že takový dar nepřesahuje moc Božího Syna, ale to, co je řečeno u Matouše: „můj Otec připravil“ (Mt 20,23), je totéž, jako kdyby řekl: „Já jsem připravil“, proto zde Marek neříká „můj Otec“. Kristus zde tedy říká: „zemřeš za mě,“ a přesto to nestačí k získání prvního místa. Přijde-li totiž někdo jiný než mučedník a bude mít všechny ostatní ctnosti, bude mít mnohem víc než ty; první místo je totiž připraveno pro ty, kdo se mohou stát prvními svými skutky. Takto je tedy Pán svou odpovědí poučil, že se nemají marně a zbytečně trápit kvůli prvním místům, ale zároveň je také nechtěl zarmoutit.

Marco Basaiti: Povolání synů Zebedevých (1510)

Theofylakt

kalich a křest nazývá křížem: kalich, který pokojně přijal jako nápoj, a křest jako ten, který očišťuje naše hříchy. Odpověděli, aniž by rozuměli tomu, co říká; proto následovalo, co mu odpověděli: Můžeme. Mysleli si totiž, že mluví o viditelném kalichu a o křtu, jímž se Židé zvykli omývat před jídlem.

Když ostatní apoštolové vidí, že Jakub a Jan žádají o čestné místo, nemohou to trpělivě snášet; proto se říká, že „když to slyšelo ostatních deset, rozmrzeli se na Jakuba a Jana.“ Trpěli totiž lidskými slabostmi a byli zmítáni závistí, ale rozložili se, až když viděli, že je Pán nepřijal. Předtím se nemračili, protože viděli, že mají větší čest než ostatní. Apoštolové byli v té době takto nedokonalí, ale potom si navzájem uvolnili cestu. Kristus je však nejprve uzdravuje tím, že je přivádí k sobě, aby je potěšil; to je vyjádřeno slovy Ježíš je povolal k sobě a pak ukazuje, že uzurpovat si počty a toužit po prvním místě je pohanské; proto následuje a říká jim „víte, že ti, kdo se pokládají za panovníky, tvrdě vládnou národům a velmožii dávají cítit svou moc“.

A to je víc než sloužit. Vždyť co může být většího a podivuhodnějšího, než když někdo zemře za toho, komu slouží? A přece tato služba a pokorné ponížení bylo jeho slávou a slávou všech: neboť než se stal člověkem, znali ho jen andělé, ale když se stal člověkem a byl ukřižován, má nejen slávu, ale přijal i jiné, aby se podíleli na jeho slávě, a vírou se zmocnil zemského kruhu.

Béda

Je však otázkou, jak Jakub a Jan pili kalich mučednictví nebo jak byli pokřtěni křtem Páně, když Písmo svaté vypráví, že Herodes usekl hlavu pouze apoštolu Jakubovi (srov. Sk 12,2) a Jan ukončil svůj život přirozenou smrtí. Čteme-li však církevní dějiny, kde se píše, že i on byl kvůli mučednické smrti vhozen do kádě s vařícím olejem a hned poté poslán na ostrov Patmos, vidíme, že duchu nechybělo mučednictví a že Jan pil kalich vyznavačů, který pili i tři mladíci v ohnivě peci, ačkoli pro následovatel neprotil jejich krev.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

SVATÝ AUGUSTIN Z HIPPA, TEOLOG NAŠÍ DOBY

Dne 28. srpna byl svátek svatého Augustina z Hippa, mého oblíbeného světce. Je tedy vhodné znovu zveřejnit tento článek, který byl již dříve publikován na stránkách *Reflections of a Catholic Scientist* a *Magis Faith and Reason*.

„Je také nutné – kéž Bůh dá! –, abych při tom, jak poskytuji druhým knihy ke čtení, i já dělal pokroky a abych ve snaze zodpovědět jejich otázky sám našel to, co hledám. Proto jsem se na příkaz Boha, našeho Pána, a s jeho pomocí zavázal ani ne tak autoritativně hovořit o mně známých věcech, jako spíše lépe je poznat tím, že o nich budu hovořit zbožně.“
Svatý Augustin z Hippa, *O Trojici* (I, 8)

Kdo je vaším oblíbeným světcem? Já jsem si oblíbil svatého Augustina (z Hippa). Raději než uvádět jeho životopis a popisovat příběh obrácení (který většina z vás, kteří čtete tento článek, již určitě zná), považuji za vhodné ukázat, jak aktuální jsou dnes jeho myšlenky, zejména ty, které se týkají filozofie a teologie stvoření. Když se seznámíte s myšlenkami svatého Augustina o stvoření, o čase a o evoluci, budete překvapeni, jak se shodují se současnými vědeckými teoriemi.

Co bylo před stvořením?

V 11. knize *Vyznání* Augustin uvažoval o tom, jak může být Bůh (a nebe a Slovo) věčný, a přesto stvořit vesmír v určitém časovém okamžiku.

„Nyní odpovídám na otázku: Co dělal Bůh, než stvořil nebe a zemi? Neodpovím tím žertem, kterým kdosi odpověděl, chtěje se vyhnout těžké otázce: „Připravoval peklo těm, kteří chtějí proniknouti tak hluboké tajemství.“ Svatý Augustin, *Vyznání*, kniha 11, hlava XII, 14

A dále:

„Nebylo tedy času, v němž jsi ničeho nedělal, poněvadž jsi čas sám vytvořil; žádný čas však není tobě souvěčný, poněvadž jsi nezměnitelný. Kdyby však čas zůstal takovým, již by to nebyl čas.“

Co jest vlastně čas? Kdo to může snadno a krátce vysvětlit? Kdo jej může

Philippe de Champaigne: Svatý Augustin (cca 1645–1650)

pochopití svými myšlenkami, aby pak vyjádřil slovy? Copak je v našich rozmluvách běžnější a známější než čas? A mluvíme-li o čase, rozumíme mu; rozumíme, i když jiný o něm mluví.

Co jest tedy čas? Vím to, když se mě naň nikdo netáže; mám-li to však někomu vysvětlit, nevím. Přece však mohu tvrdit zcela určitě: „Nebyl by minulý čas, kdyby nic nemíjelo, nebyl by budoucí, kdyby nic nepřicházelo, nebyl by přítomný, kdyby nic netrvalo.“ Svatý Augustin, *Vyznání*, kniha 11, hlava XIV, 17.

Poslední výrok je v souladu se současnou kosmologií – že čas začal velkým třeskem. Podle obecné teorie relativity začal čtyřrozměrný časoprostor v singularitě stvoření.

Augustinovo bezradné uvažování o povaze času je zcela v souladu s naší současnou bezradností. Ve fyzice je čas parametrem t a základní fyzikální záko-

ny odpovídají operaci $t \rightarrow -t$ (návrát do minulosti je ekvivalentní postupu do budoucnosti.) Na druhou stranu víme, že reálný svět je nevratný, že existuje šipka času, entropie: upuštěné vejce se samovolně nesloží zpět do ruky, filmová kamera neběží pozpátku, s výjimkou sci-fi. Velcí myslitelé – Boltzmann, Poincaré, Prigogine – si lámali hlavu touto záhadou, ale neexistuje žádná všeobecně přijímaná odpověď. (Více se o tom dočtete v následujícím článku.)

Svatý Augustin vs. mladí učenci a geocentristé

Svatý Augustin tvrdil, že Bůh stvořil vesmír z ničeho. Augustin zavedl dva zásadní (a překvapivě moderní) pojmy: zaprvé, stvoření bylo okamžité (na základě starozákonního učení Sírachovce tvrdil, že šest dní je jen metafora); zadruhé, ne všechny živočišné formy byly přítomny na počátku

při stvoření – u některých byl na počátku dán potenciál nebo zárodek, aby se později vyvinuly v jinou formu (což ospravedlňuje evoluci a původ druhů?).

Zdůrazňoval také, že by se Písmo nemělo používat v rozporu s tím, co nám o světě říká rozum a zkušenost („věda“):

„Často i nekřesťan ví něco o zemi, nebi a ostatních částech světa, o pohybech a oběžných drahách hvězd, a dokonce i o jejich velikosti a vzdálenostech, ... a tyto znalosti s jistotou přijímá na základě rozumu a zkušenosti. Pro nevěřícího je proto urážlivé a hanebné, když slyší křesťana, jak o takových věcech říká nesmysly a tvrdí, že to, co říká, má oporu v Písmu. Měli bychom udělat vše pro to, abychom se takové trapné situaci vyhnuli, aby nevěřící neviděl v křesťanovi jen nevědomost a nevysmál se mu.“ Svatý Augustin, *De Genesi ad litteram*.

Krása Božího stvoření – argument pro kreacionismus?

Níže jsou uvedeny citáty, které odhalují, jak si Augustin liboval v krásě Božího stvoření, a předkládají argumenty pro

Stvořitele, které jsou pro mě ještě silnější než důkazy z rudého posuvu a reliktního záření.

„Hle, nebe a země jsou; volají, že byly stvořeny, poněvadž podléhají střídání a změně. A skutečně; vše, co nebylo stvořeno a přece jest, nechová v sobě ničeho, co dříve nebylo, v tom není střídání ani změny. Hlasitě volají také, že se samy neučinily: ‚Jsmo zde, protože jsme byly stvořeny. Nebyly jsme tady dříve, abychom se mohly samy stvořiti.‘ A toto jejich vyznání jest přece naprosto zřejmé.

Ty jsi je tedy, Pane, stvořil; jsi krásný, neboť i ony jsou krásné; jsi dobrý, neboť i ony jsou dobré; Ty jsi, neboť i ony jsou. Nejsou však tak krásné, ani tak dobré, ani nejsou tak, jako jsi Ty, jejich Stvořitel, neboť přirovnány k Tobě nejsou ani krásné, ani dobré, ani vůbec nejsou. Víme to díky Tobě. I naše vědomost, přirovnána ke Tvé, jest nevědomostí.“ Svatý Augustin, *Vyznání*, kniha 11, kapitola IV.

A ještě:

„Nyní nechť je náš Bůh naší nadějí. Ten, který stvořil všechny věci, je lepší než všechny věci. Ten, který stvořil

všechny krásné věci, je krásnější než všechny tyto věci. Ten, který stvořil všechny mocné věci, je mocnější než všechny tyto věci. Ten, který stvořil všechny velké věci, je větší než všechny tyto věci. Učte se milovat Stvořitele v jeho stvoření, ve všem, co učinil.“ Svatý Augustin, *Komentář k Žalmu 39, 9*.

Poslední citát jsou slova, podle nichž bychom měli žít: Neuctívejte stvoření, ale uctívejte Stvořitele.

Bob Kurland

The American Catholic

Přeložil Pavel Štíčka

Dr. Robert J. Kurland, Ph.D.
fyzik

PROTIKATOLICKÁ REVOLUCE A KATOLICKÉ OBROZENÍ

Osmnácté století bylo pro Církev dobou úpadku, zejména ve Francii. Avšak François-René de Chateaubriand zaséval ve Francii semena katolického obrození.

Těžko říct, která období byla v dějinách Církve nejhorší. Hodně ubohé bylo čtrnácté století. Papežský úřad, přesunutý z Říma do Avignonu, byl z velké části ovládnán francouzskou monarchií. Když se pak papež konečně vrátil do Říma, francouzští kardinálové si v Avignonu ustanovili konkurenčního papeže, přísně vzato vzdoropapeže. Avšak osmnácté století bylo snad ještě horší.

Roku 1773 papež Klement XIV. pod tlakem tyranských světských panovníků Španělska, Portugalska a Francie potlačil Tovaryšstvo Ježíšovo, nejdynamičtější řád v Církvi, který měl třiaadvacet tisíc

členů na misi po celém světě. Tato papežova zrada jezuitů, jeho největších obhájců, potvrdila politickou neschopnost papežského úřadu, který jako loutka tančil na sekulární písničku doby.

Situace se pak ještě zhoršila. Roku 1789 vypukla Francouzská revoluce. Poté, co nějaký čas vřela, nakonec překypěla ve vražednou vládu teroru. Protikatolickou a protokomunistickou povahu Revoluce obdivuhodně vystihl církevní historik H. W. Crocker:

Stát měl svou vlastní církev. Začal s kněžství, jejichž roucha obsahovala trikolóru Revoluce. Pokračoval ke kultu

Rozumu, kdy v katedrále Notre Dame nahradili Kristův oltář oltářem Rozumu... a samozřejmě ke kultu Státu. Církevní svatě nahradili hrdinové Revoluce. Tím vším byla Francouzská revoluce předzvěstí státních náboženství nacismu a komunistu a svými masovými vraždami, nacionalistickou uniformitou, militarismem a drancováním ve jménu státu a rovnosti v podstatě ztělesňovala tytéž principy.

Do roku 1799 se Revoluce utopila ve vlastní krvi, kdy se revolucionáři v dáblenském řádění zabíjeli navzájem. Z trosk Revoluce se jako vojenský dik-tátor vynořil Napoleon. Téhož roku, po

Anne-Louis Girodet: François-René de Chateaubriand (cca 1808)

francouzském napadení Itálie, ve Francii jako Napoleonův vězeň zemřel papež Pius VI. Situace byla opravdu špatná a asi jen málokdo předvídal, že katolickou církev čeká v příštím století ještě nějaká budoucnost. A přesto se, jak tomu vždycky bývá, objevili hrdinové, kteří dosvědčovali pravdu evangelia a vypovídali o omylech doby.

Je paradoxní, že někteří z největších hrdinů se našli v samotné Francii, zvláště ve svědectví a brilantnosti kontrarevolučních obhájců víry.

François-René de Chateaubriand zasel ve Francii semena katolického obrození spisem *Génie du christianisme* (*Duch křesťanství*), svou vlivnou obranou křesťanství, vydanou roku 1802. Předtím, na útěku před násilím Revoluce, cestoval po Severní Americe a své zážitky zaznamenal v pozdějším díle, nazvaném *Voyage en Amérique* (*Cesta do Ameriky*). Bojoval ve vojsku royalistických uprchlíků proti nové francouzské revoluční armádě a roku 1792 byl zraněn při obléhání Thionville. Následovalo období exilu v Anglii, během něhož se vrátil ke katolické víře svého dětství.

Chateaubriandovo dílo *Duch křesťanství* popsal Christopher Blum v knize *Critics of the Enlightenment: Readings in the French Counter-Revolutionary Tradition* (*Kritici osvícenství: čtení ve francouzské kontrarevoluční tradici*) jako „pře-

vratnou knihu“ (xx). Oproti pohrdání katolickou církví a její tradicí, které projevovali Voltaire a další, Chateaubriand vyjadřoval „živoucí lásku ke křesťanské minulosti Francie: k jejím pomníkům, zvykům a přesvědčením“ (Blum, xx). Ve svých elegiích psaných básnickou prózou opěvoval katolickou kulturu, farní procesí, kostelní zvony, gregoriánský zpěv a zejména krásu gotické architektury. Podle profesora Bluma Chateaubriand „připravil cestu pro gotické obrození v kontinentální Evropě, vzestup křesťanského romantismu v literatuře a znovuzrození gregoriánského zpěvu v Solesmes“.

Kromě toho, že obhajoval krásy středověkého křesťanstva, Chateaubriand také vyzdvihoval vyšší úroveň nedávnější minulosti Francie, zejména sedmnáctého století, oproti sekularismu a skepticizmu obrazoboreckého století osmnáctého. Velikáni sedmnáctého století, jako byli La Fontaine, Pascal, Molière, Corneille, Racine a Bossuet, podle něho převyšovali přední osobnosti století následujícího. Empirismus a racionalistický materialismus *filozofů* osmnáctého století zavedly „abstraktní definice, vědecký styl a nové učení“, což bylo „fatální pro vkus a výřečnost“ (Blum, xxi).

Ve století, jež následovalo po národní protikatolické revoluci, sloužil Chateaubriandův vliv jako nástroj při vzkříšení katolictví ve Francii. K dalším klíčovými po-

stavám, které by měly být chápány jako opomíjení hrdinové tohoto obrození, patří zejména Louis de Bonald a Joseph de Maistre. První z nich hájil rodinu jako nezbytnou a nepostradatelnou oporu jakékoli zdravé politické, sociální a křesťanské společnosti, zatímco ten druhý obhajoval úlohu církve ve společnosti a papežů v dějinách, jejichž „civilizační schopnosti jsou omezeny pouze slepotou a záští vládců“ (Blum, 187).

Na závěr bychom měli poznamenat a připustit, že je stěží pravděpodobné, že by byl Chateaubriand prohlášen za svatého. Jeho osobní život byl rozháraný, zvláště s ohledem na jeho mimomanželské flirtování nebo, bez obalu řečeno, jeho skutky cizoložství. Hrdinou křesťanství je ovšem tím, jak ho odvážně a otevřeně hájil, a jeho hrdinství není v anglicky mluvícím světě tak známé, jak by mělo být. V mnoha ohledech byl hlavním katalyzátorem katolické obrody ve Francii devatenáctého století, obrody, která se na začátku toho století sotva jevila jako možná.

Když srovnáme slabost Církve ve Francii na začátku devatenáctého století s její relativní silou na jeho konci, mohl by se nám vybavit Chestertonův bonmot, že Církev během svých dějin mnohokrát zemřela, ale pokaždé zase vstala, neboť uctívá Boha, který ví, kudy ven z hrobu. Na konci předchozího století Církev zdánlivě zemřela, zrazena slabým papežem a jakoby zabita sekularistickou pýchou Revoluce. Na tom, že pak vstala z hrobu, se Chateaubriand (pod milostí) podílel stejně jako kterákoli jiná tehdejší osobnost a za to by měl být oslavován a opěvován.

Joseph Pearce
Crisis Magazine
Přeložila Alena Švecová

Joseph Pearce
profesor literatury, spisovatel, redaktor

ZÁKON MEDIÁLNÍ PÁKY NA PŘÍKLADU ZE ŽIVOTA

Na obranu všech slušných lidí, kteří musí opakovaně snášet nelichotivé výrazy, přestože jejich jediným „hříchem“ je jiný názor. Ozvat se přitom nemohou, protože kdyby jim přitom něco ujelo, hrozil by jim trest za jakýsi nenávistný výrok, jehož definice snese velké věci. Zcela volná úvaha na hranici satiry o zákonu, který nikdo nezná, a přesto platí.

„Dejte mi pevný bod a pohnu zeměkoulí.“ To měl říci slavný Archimedes, který většinu svého života strávil v řeckých Syrakusách na východním pobřeží Sicílie. Když byly Syrakusy obléhány římskou armádou, pomohly obráncům různé metací stroje postavené na Archimedových vynálezech. Princip mechanické páky zná každý. Čím delší tyč, tím je větší síla na jejím konci. Zákon mediální páky funguje obdobně.

Zákon mediální páky

Zákon mediální páky říká, že společenská nebezpečnost výroku není určena jen jeho stupiditou nebo nenávistným obsahem, ale je násobena pákou, která na výrok působí. Pákou je dosah média, důležitost společenského postavení mluvčího a počet opakování.

Aby to vypadalo dostatečně vědecky, bez toho granty nikdo nezíská, lze mediální páku definovat jako součin: (nebezpečnost nebo stupidita) krát dosah krát postavení krát N jako počet opakování. Když důležitá osoba něco pronese v médiu s velkým dosahem opakovaně, je mediální páka největší. A pro absolventy progresivního školství pozor: není to součet, je to součin. V tom je velký rozdíl.

Nebezpečnost výroku nestačí

Mediální páka je důležitá, neboť občané jsou neustále utvrzováni v tom, že rozhoduje samotná nebezpečnost výroku. To není pravda. Rozhoduje nebezpečnost výroku krát mediální páka. Občané mají věřit tomu, že nějaký nenávistný výrok neznámého občana na sociální síti je jediný nebezpečný. Že částečně nenávistný výrok významné osoby v médiích

Foto: syzrdarma.cz

nebezpečný není. To je důmyslná manipulace, která má pouze ospravedlnit stíhání jednotlivců s nesprávným názorem. Významné osoby v médiích s velkým dosahem označují různé skupiny občanů, třeba protestující zemědělce, jako fašisty či polofašisty. Opakovaně.

Polonenávistné výroky

Pro vyloučení pochybností, co to znamená, jsou různé skupiny občanů označeny jako podporovatelé režimu, který poslal do plynu miliony Židů, rozpoutal světovou válku, která stála desetimiliony životů, vypálil obec Lidice a pozabíjel její obyvatele, včetně žen a dětí. Bez uplatnění zákona mediální páky nejsou podobné výroky považovány za společensky nebezpečné, neboť výraz fašista je z nějakého důvodu považován za částečně nenávistný.

Bez aplikace zákona mediální páky lze tvrdit, že lidé v podstatě nemají právo na nějakou emocionální reakci. Byť

o nich opakovaně někdo nepřímou říká, že jsou v zásadě schopni ptát se matky před plynovou komorou, které ze svých dvou dětí obětuje, stejně jako se ptali Sophie Zawistovské ve slavném románu Williama Styrona *Sophiina volba*.

Proč nikdo nefandí outsiderům?

Přitom nemají možnost se nikde bránit nebo k tomu něco říci, ale musí si zachovat chladnou hlavu, protože kdyby jim na sociální síti něco ujelo, dostanou reálný trest. Aby jejich ponížení bylo ještě větší, pozve je ministr na setkání, jehož cílem není zjistit, co si lidé myslí, ale dostat se do médií. Je zajímavé, že na setkání nikdo nefandí lidem, kteří jsou v pozici jasného outsidera, přestože ve sportu je outsider často miláčkem davů. Lidé, kteří neumí mluvit na veřejnosti, protože to nikdy nedělali a nemají čas se to naučit, neboť chodí do práce, jsou postaveni proti politikovi, který svoje řečnické umění cvičí opakovaně, a možná se do-

konce nechává školit za peníze těch lidí.

Pokud při setkání lidé svoje emoce nezvládnou a politikovi řeknou něco opravdu nepěkného, média volají „vidíte, co to je za hrůzu“. Přitom podle zákona mediální páky se nic dramatického nestalo. Stejně jako v případě Václava Klestila.

Zcela neškodný nenávistný výrok

Václav Klestil dostal v roce 2020 tříletý podmíněný trest za dvě věty, které uvedl na sociálních sítích v reakci na teroristický útok na mešity na Novém Zélandu. Na facebookový profil *Hospodářských novin* napsal komentář ve znění: „Konečně měl někdo koule a ukázal, jak se na Mohamedány musí. Dobrá práce.“

Výrok nepěkný, ale jaká je jeho společenská nebezpečnost? Kolik lidí si ho přečetlo a koho tím ohrozil? Podle zákona mediální páky je nebezpečnost takového výroku minimální, neboť nenávistný výrok je vynásoben minimálním dosahem, při vši účtě nepatrným společenským postavením a jedním opakováním. Přesto byl Václav Klestil potrestán.

Zkušenost odjinud

Na obranu Václava Klestila se postavil má-

lokdo, přestože v zemi, která jako první dala do své ústavy právo na svobodu slova, by byl nevinný. Proč? Protože během 250 let pečlivě zvažovali, co svoboda slova znamená a proč je důležitá. A dospěli k závěru, že „Ústava nepovoluje státu, aby sám rozhodoval, které typy projevů chráněných svobodou slova jsou dostatečně urážlivé, aby byla nutná ochrana lidí, kteří to nechtějí poslouchat.“

To je ale zajímavá úvaha, že? Lidé to nemusí poslouchat nebo číst, když se jim to nelíbí.

Dospěli také k závěru, že v politice neexistuje nesprávný názor nebo že svoboda slova chrání i člověka, který vykřikuje nenávistné projevy. Byť s limity, ale velice úzce definovanými. Svoboda slova není zadarmo, a když dostane stát k dispozici gumovou definici nenávistné řeči, skončí to vždy stejně.

Platí i rovnice

Zákon mediální páky funguje i jako rovnice, pokud se proti sobě postaví částečně nebezpečný výrok A o fašistech a výrok B frustrovaných lidí na setkání s ministrem. Při řešení rovnice totiž vstupuje do výpočtu mediální páka obou výroků. Výsledkem je zjištění, že vlastně

neexistuje dostatečně vulgární výrok B, který by byl stejně společensky nebezpečný jako částečně nenávistný výrok A. To je matematika.

Post scriptum

Seznámil se s historickou diskusí o svobodě slova někdo z věrozvěstů cenzury na obranu demokracie? Diskuse, jak by to mělo být, je nutná a obtížná, ale neznámím se s tím, k čemu dospěli ne úplně blbí lidé v posledních více než dvou stech letech, je vrcholem arogance nevědomosti.

Dokud nebude důsledně uplatňován zákon mediální páky, budou občané trestáni za zcela neškodné úlety a vláda je spolu se svými PR agenturami, na které musí občané nedobrovolně přispívat, bude nazývat hanlivými výrazy dle libosti.

Přitom vládní polonenávistné výroky na adresu vlastních občanů jsou výrazně nebezpečnější, neboť rozdělují společnost. Možná je to ale úmysl, protože rozdělená společnost se lépe ovládá, jak věděl již Aristotelés.

D. Tolar

převzato ze *syrzdarma.cz*

JAK SE RADOVAT, KDYŽ JSME NEŠŤASTNÍ

Když sv. Pavel píše: „*Radujte se v Pánu vždycky*“, důraz bychom ve skutečnosti měli klást na „*v Pánu*“.

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se!

Pravděpodobně jste si všimli, že je růžová neděle – jeden z pouhých dvou dnů v roce, kdy si kněží oblékají roucho této barvy. Zdá se, jako by tato tradice vznikla s cílem zřetelně projasnit kající fialovou. Má odpovídat náladě této bohoslužby, neboť tóny soudu, který je tématem začátku adventu, sice přetrvávají, ale celkové vyznění už je rozhodně pozitivnější. Radujte se v Pánu vždycky: *Gaudete in Domino semper*.

Chci se teď zastavit u výrazu „radovat se“. Jeho latinský ekvivalent je *gaudeo*

a řecký *cairw*. V Novém zákoně se vyskytuje 74krát, z toho dvakrát jsme ho slyšeli dnes ráno: poprvé v introitu z Filipským a podruhé při čtení z 1. Tesalonickým.

Co tedy tento výraz znamená? Používá se běžně, zejména v církvi. Avšak to, že ho často slyšíme, neznamená, že mu rozumíme. Znamená prostě „být šťastný“ nebo „být veselý“, jak to čteme v některých překladech Bible? Neznámá něco výrazně odlišného od štěstí, abychom se mohli radovat, i když nejsme šťastní? K tomu, abychom se mohli takto ptát, je nutné vědět, co je štěstí – což nejspíš nevíme – kromě mlhavého pocitu či

emočního stavu, který je dobrý. I tady ale všechno závisí na tom, co znamená dobrý, a na tom, zda lze o dobrou říct něco rozumného kromě toho, co vyjadřuje naše pocity. Přesně o této otázce nám moderní svět říká, že nám není dovoleno na ni odpovídat, a tak máme-li k ní přistupovat z hlediska dnešního úzu, ve skutečnosti se nemůžeme nikam dostat.

Podívejme se ale na použitý novozákonní výraz pro „radovat se“, *cairwi*. V novozákonní době bylo toto slovo nejběžněji známo jako pozdrav. Psalo se na začátek dopisů, asi jako když řekneme: „Sláva!“ nebo: „Zdravím!“ Dnes asi vět-

Foto: Jakub Hunal / Člověk a Víra

šina lidí dopis takhle nezačíná, ale ono už stejně moc lidí dopisy nepíše. Každopádně u sv. Pavla vidíme určitou variaci na tento zvyk. Zatímco v řeckém světě bylo běžným pozdravem *chairo*, v hebrejském světě – stejně jako v dalších semitských jazycích – bylo typickým pozdravem pokoj, *šalom*. Pavel je ve svých dopisech kombinuje, ale s určitým posunem: Místo slova *chairo* používá *charis*, takže píše: „Milost vám a pokoj.“

Tato dvě slova – *milost* a *radovat se* – mají stejný kořen. V Novém zákoně, ať již v Pavlových spisech, nebo v evangeliích, kde Marie „jásá v Bohu, svém spasiteli“, tedy výraz „radovat se“ znamená, že nalezení *radosti* se stává nevyhnutelně spjatým s nalezením *milosti*, kdy Boží dobrotu vnímáme jako dar. Z *charis* je odvozeno slovo *charizma*, které v podstatě znamená „nadpřirozeně obdarovaný“. Dostáváme duchovní dary, *charizmata*. Nacházíme tu také poněkud překvapivou souvislost s tím, co děláme při každé mši svaté. Svátost *eucharistie* je nazvaná podle úvodních slov dialogu: „Děkujeme Pánu, našemu Bohu.“ Děkuvzdání. *Eucharistie*. Původní řecké slovo je však ve skutečnosti složené z *eu* a *chairo*, což dohromady znamená *dobře se radovat*. A pokud tomu tak je, pak tato radost v určitém smyslu proniká k jádru tajemství křesťanství.

Dalším lexikálním vodítkem je, že podle některých badatelů je indoevropský kořen slova *chairo* stejný jako kořen anglických slov *carol* (koleda), *choir* (sbor), *chorus* (refrén), *court* (dvůr, kurt) a *garden* (zahradu) – nebo slovanského *grad*, které znamená „město“. Co má s těmito slovy společného? Všechna souvisí s oplocením, s řádem, s určitou omeze-

nou definicí společenského dobra. Mít zahradu, nikoli pouze pozemek, znamená mít něco určeného. Mít sbor, nikoli jen nahodilé seskupení hlasů, znamená mít ve zpěvu společné vymezené dobro a řád.

Je pravděpodobné, že takto, byť třeba jen nepřímo, vzniklo slovo *radovat se*. Jako *radost* totiž nepopisujeme jen prchavý pocit fyzického či intelektuálního potěšení, něco, co nevydrží, nýbrž strukturální dobro – dobro, které dává smysl a lze ho najít a pochopit pouze v rámci určitého společenství.

K čemu to je? Proč jednodušeji neříct, jak to často slyším, že štěstí je pomíjivé, zatímco radost pochází od Pána? Nebo že radost je určité duchovní štěstí, které vytrvá i ve velkém utrpení? Popřípadě že radost je štěstí z poznávání Boha a lásky k němu?

To všechno je pravda a má smysl to říkat. Zjišťuji však, že tyto vznešené výroky o radosti jsou ve skutečnosti jen elegantní způsob, jak popsat štěstí. Takže člověku, který *není* zvláště šťastný – je sklíčený nebo čelí skutečnému utrpení či ztrátě – tvrzení, že se křesťané prostě mají tvářit šťastně a pamatovat na to, že Ježíš je Pán, moc nepomůže a není ani pravdivé. Radost z Krista totiž není jen *lepší* než ta, kterou pocítíme, když se zakousneme do lahodného pekanového koláče; je to radost zcela jiného řádu, protože se netýká především nás a našich osobních pocitů. Je to radost z toho, že se nacházíme v těle, ve společenství, kde naše pomíjivé štěstí, smutek, utrpení i potěšení mohou najít svůj význam v příběhu o tom, jak Bůh smiřuje svět se sebou.

Když tedy sv. Pavel píše: „Radujte se

v Pánu vždycky,“ důraz bychom ve skutečnosti měli klást na „v Pánu“, což znamená v jeho těle. Není to tak, že máme měnit svět svým úsměvem (i když i ten má pravděpodobně své místo); jde o to, že máme být spolu navzájem, s Kristem a jeho církví spojeni způsobem, který v konečném důsledku umožní hlubší štěstí, protože to je Ježíšovo štěstí, vůbec ne naše vlastní. A právě o to jde i v eucharistii: když se přibližujeme Ježíši, přijímáme jeho život jako svůj vlastní; spojujeme se s ním a on s námi, a tak se jeho dobro stává naším dobrem.

Když Jan Křtitel káže na poušti: „Připravte cestu Páně,“ vyzývá lidi, aby činili pokání. Pokání není opakem radosti. Ve skutečnosti přináší obnovu a uzdravení pout, která nás pojí k sobě navzájem a k Bohu. To je téma dnešního dne: radost a pokání jdou ruku v ruce. Chceme-li najít radost, až Pán přijde, a vyhlížíme-li, že nás přijímání „připraví na blížící se svátky“, jak stojí v dnešní kolektě, musíme se učit nacházet v něm nyní radost tak, že budeme pečovat o zahradu, jíž je jeho církev.

Choďte ke zpovědi. Modlete se různě. Prokazujte skutky milosrdenství. Opravdovou radost si nikdy nenavodíme nějakým skutkem individuální vůle, ale můžeme se postavit na místo, kde nás radost může najít a kde v nás poroste.

Jako země dává vzrůst tomu, co klíčí, jako zahrada dává vzklíčit tomu, co bylo zaseto, tak Panovník Hospodin dá vzklíčit spravedlnosti a chvále přede všemi pronárodů. (Izajáš 61,11)

fr. Samuel Keyes
Catholic Answers
Přeložila Alena Švecová

Fr. Samuel Keyes
člen Osobního ordinariátu Stolce, vyučuje teologii na John Paul the Great Catholic University, kaplan Catholic Answers

OBNOVA PRÁCE A ODPOČINKU

Konzervativci se nově zaměřují na přístup k práci a na politiku práce. Tento závazek také v sobě obsahuje věčný politický problém: jak sladit zájmy majitelů podniků, kteří jsou páteří konzervativního hnutí, se zájmy rozrůstající se dělnické třídy, jež by mohla tvořit svaly tohoto hnutí. Musí konzervativci obětovat zájmy jedněch ve prospěch druhých?

Na to není snadné odpovědět. Cesta vpřed však existuje. Jak se v roce 1920 vyjádřil otec John Ryan (později známý jako „reverend New Dealer“), „nejúčinnějším prostředkem ke zmenšení nepřátelských prvků ve vztazích mezi kapitálem a prací je náboženství“. Otec Ryan tím neměl na mysli, že vedoucí pracovníci podniků a odboroví předáci v jednu chvíli „přijdou k Ježíši“, ale spíše nastavení pracovních vztahů, které by čerpalo z bohaté zásobárny biblické moudrosti o práci – jejích cílech, problémech a výsadách. Tato moudrost může povznést naše politické debaty a řešit naši praktickou politiku nyní i v budoucnosti.

Spolutvůrci

Naše současné politické debaty se obvykle zaměřují na to, co bychom v biblických termínech mohli nazvat „ovoce“ práce (Ž 128,2) a „trním a hlozím“ (Gn 3,17–19). Diskutujeme o mzdách a pracovních podmínkách, zacházení a podmínkách zaměstnávání. To jsou užitečné otázky, kterými by se měla zabývat každá spravedlivá pracovní politika. Ale Písmo nás vyzývá, abychom začali jinde.

Na počátku Bůh stvořil muže a ženu ke svému obrazu a požel jim dvojím přikázáním: plodte a množte se a naplňte zemi a podmaňte si ji (Gn 1,26–28). Lidé tak byli vyzváni k jedinému povolání: aby pracovali. S tímto povoláním je spojena naše jedinečná lidská důstojnost. „Člověk je obraz Boha,“ píše papež svatý Jan Pavel II. ve své encyklice *Laborem Exercens* (*Vykonávající práci*) z roku 1981, „mimo jiné proto, že dostal od Stvořitele příkaz, aby si podmanil zemi.“ Stejně jako Bůh stvořil zemi ze světa „pustého a prázdného“ (Gn 1,2), nositelé jeho obrazu berou *logos*, Boží řád, skrytý ve stvoření, aby jej zdokonalili a jako spolutvůrci oslavili Boha.

Foto: Petr Polanský (C) / Člověk a Víra

Práce jako služba

Písmo tento spolutvůrčí rozměr práce lingvisticky podtrhuje. Hebrejské slovo *avodah*, které se obvykle překládá jako „práce“, je v knize Genesis dostatečně obsažné, aby mohlo znamenat jak práci jakožto práci, tak práci jakožto uctívání. V češtině nejlépe vystihuje šíři termínu *avodah* sloveso „sloužit“. Práce nám má pomáhat růst ve službě, a to jak vnitřní, tak v podobě hmotných plodů, kterými podporujeme rodinu a společenství.

Hlavním cílem spravedlivé politiky týkající se práce by mělo být posílení povahy práce jako služby. Musí samozřejmě napomáhat tomu, aby práce byla odměňována, protože odměna je nejhmatatelnějším znakem toho, že práce má schopnost sloužit – nejhmatatelnějším, ale nejdůležitějším. Především však musí posilovat představu, že lidé jsou spolutvůrci, kteří mohou prostřednictvím své práce růst ve ctnostech potřebných k plnění službě Bohu a bližnímu.

Zaměstnanec jako osoba, ne objekt

Každá politika, která se věnuje pracu-

jícím, se musí zaměřovat především na lidskou osobu, a nikoli na společenské systémy, v nichž se práce vykonává. Lidská bytost vykonávající práci je nejen správným předmětem a zájmem politiky, ale práce ji také hluboce formuje způsobem, který zaměstnavatelé nemusí přirozeně ocenit. V práci, jak poznamenává Jan Pavel, „člověk nejen přetváří přírodu..., ale také uskutečňuje sebe jako člověka, a jistým způsobem se tak dokonce „stává víc člověkem“. Dobře vykonaná práce kultivuje ctnosti, a tím zdokonaluje duši. Pokud je však prováděna špatně, může duši zkazit a připravit pracující o jejich lidskost.

Politika práce a zaměstnanosti by měla zaměstnavatelům pomoci vnímat své zaměstnance především jako lidi, jako spolutvůrčí subjekty, a ne jako objekty. To je však problém, když se s pracovníky často zachází jako s kterýmkoli jiným vstupním zdrojem, jako se součástí výrobního procesu, jehož náklady je třeba minimalizovat, aby se udržely tučné marže. Objektivizaci pracovníků však nelze odmítnout jako další „trní a hloz“, které je třeba snášet. Lidé jako spolutvůr-

ci nemají být spotřebováváni, ale má se s nimi spolupracovat.

Politická reforma by mohla přinést mnohá zlepšení. Zákony by měly umožnit „podnikové rady“ německého typu, v nichž by zaměstnanci nebo jejich zvolení zástupci rovnocenně diskutovali o problémech na pracovišti a mimo kontext kolektivního vyjednávání. Ambicióznější reforma by umožnila zaměstnancům volit zástupce do správní rady a zajistit, aby přijatá opatření zohledňovala práci jako něco víc než náklady, které je třeba řídit.

Takový přístup by měl pomoci vlastníkům a manažerům vidět lidskost těch, koho zaměstnávají. Žádná hierarchie ani stupně vedení by neměly zastínit základní rovnost všech lidí v podniku. Zdůraznění sdílené lidské důstojnosti zaměstnavatelů a manažerů z nich může rovněž snáze učinit objekty obdivu a služby, nikoliv strachu či opovržení. Politika možná nesmíří přirozené rozdíly, ale může zmírnit jinak nepřátelský vztah.

Obnovení Božího rytmu

Biblický popis práce nekončí prací. „A sedmého dne dokončil Bůh své dílo... a přestal konat veškeré své stvořitelské dílo“ (Gn 2,2–3). Odpočinek završuje práci, a to jak pro člověka, tak pro Boha. Zachovává důstojnost pracovníků jako spolutvůrců. Jak vysvětluje *Kompendium sociální nauky církve*, odpočinek šabatu „představuje bariéru proti tomu, abychom se stali otroky práce, ať už dobrovolné, nebo vynucené“, a dává nám tak

„plnější svobodu“.

V době práce na dálku, chytrých telefonů a neustálé dostupnosti je více než kdy jindy nutné udržet si čas na odpočinek. Obnovením Božího rytmu odpočinku a práce by se obojí stalo smysluplnějším. Bohužel norma šabatu, pečlivě budovaná po dvě tisíciletí christianizací kultur, ze společnosti z velké části zmizela. Vzhledem k ekonomickým a politickým silám, které udržují současný stav, je nepravděpodobné, že by tuto normu obnovila sama kultura. Jsou to právě nízkopříjmoví a málo kvalifikovaní pracovníci, kteří budou při absenci této normy nejspíše přinuceni k práci i ve dnech, které původně měly být vyhrazeny pro odpočinek. Nedostatek peněz jim ponechává jen málo prostředků, ať už ekonomických, nebo politických, aby tomuto tlaku odolali. Mezitím ti, kteří jsou dostatečně bohatí, aby si mohli dovolit volný čas, vytvářejí neúměrnou poptávku po práci o nedělích, zejména v oblasti elektronických obchodů a pohostinství. (Podobná situace nastala i v době lockdownů, kdy profesionálové s bílými límečky „zůstali v bezpečí“ díky „rizikové“ práci nízkopříjmových pracovníků rozvázejících zboží).

Zpátky ke zdroji

Je možné, že by společnost mohla spontánně řešit tuto potřebu společného odpočinku bez státních zásahů, podobně jako je možné, že bychom mohli mít dopravní bezpečnost bez nařízení jezdit po pravé straně vozovky. Možné to je,

nikoli však pravděpodobné. Oživení zákonů omezujících práci ve dnech volna a dalších opatření na ochranu nedělního odpočinku je tak jedním z příkladů rozumného politického zásahu na ochranu subjektivity a osobnosti pracujících.

Než stačil Jan Pavel II. dokončit *Laborem exercens*, byl postřelen na příkaz sovětského režimu založeného na materialistických lžích o práci. Jeho zázračné přežití a uzdravení mu umožnilo dokončit a vydat krásnou meditaci o pravdě o práci. Návrat k jejímu zdroji v biblické moudrosti nás může zachránit před ne zcela odlišným materialismem, který objektivizuje pracovníky a zastírá skutečný smysl práce. Ačkoli tato moudrost nepředepisuje žádný vládní program, přesto poskytuje rámec pro povýšení práce na důstojnou službu tím, že s pracovníky zachází jako se spolutvůrcími subjekty a zapojuje se do Stvořitelova rytmu práce a odpočinku. Naši budoucí vedoucí představitelé by udělali dobře, kdyby ji vyslyšeli.

Jonathan Berry

First Things

Přeložil Pavel Štíčka

Jonathan Berry
právní konzultant

JÁHENSTVÍ JE „SVÁTOST SVĚCENÍ“

Jako jáhen začátečník se nechci a nemohu vyjadřovat k této službě z perspektivy mnohaleté zkušenosti. Chtěl bych proto nyní spíše popsat diakonát perspektivou člověka, který k němu rozlišil povolání, řadu let se na něj připravoval a nyní ho začíná žít prakticky. Odkud začít? Jak jinak než od Písma svatého. O jáhnech neboli diákonech toho máme v novém zákoně poměrně dost. Máme popsáno

ustanovení prvních jáhnů, z nichž jeden se stal prvomučedníkem. Zpráva o jeho kázání a umučení a vedle toho i zpráva o působení jiného jáhna (Filipa) jsou vlastně jedny z nejdelších textů, které Skutky apoštolské věnují někomu, kdo nebyl apoštol. V epištolách pak najdeme celou řadu textů o jáhnech a očekáváníích s nimi spojených. A v nejstarších patristických dílech najdeme také mnoho

zajímavých informací, např. v listech sv. Ignáce z Antiochie.

Velmi rychle se vykrytalizovala v zásadě trojí podoba zaměření diakonátu: liturgicko-správní, charitativní a kazatelská. Je zajímavé, že často slyšíme, že byl diakonát ustanoven hlavně kvůli charitě, ale jak Štěpán, tak Filip, dva první jáhnové, o kterých tolik mluví Skutky apoštolské, se ukázali hlavně jako kazatelé.

Příkladem onoho charitativně zaměřeného jáhna může být třeba sv. Vavřinec. Mezi jáhny kazatele by mohl být řazen třeba sv. Efrém Syrský, který je ctěn jako velký teolog a učitel církve. A zajímavým způsobem se jáhenství uskutečnilo v osobě sv. Františka, který byl zakladatelem řádu, takže v jistém ohledu měl správní funkci, kázal slovem i životem, takže měl též funkci kazatele, ale hlavně se každým svým skutkem projevoval jako pečující služebník, takže mu nelze upřít ani roli charitativní.

Toto poměrně široké rozkročení úkolů jáhnů může vzbuzovat mezi lidmi určité rozpaky. Úkoly biskupa či kněze se zdají být poměrně jasné a většina z nich jaksí zapadá do nějaké stereotypní představy biskupa, faráře nebo řeholního kněze. Jáhnové vedle toho vypadají jako někdo, kdo dělá všechno a nic. Všechno proto, že jejich činnosti jsou opravdu pestré a obtížně sjednotitelné do nějaké jednoduché představy, protože na rozdíl od biskupů a kněží nemají žádnou moc, která by je dělala nepostradatelnými. Kněz může slavit mši svatou nebo zpovídat a v tom je nenahraditelný. Jáhen může křtít, oddávat, pohřbívat, kázat... a v tom všem je nahraditelný, protože tyto úkony mohou za určitých okolností provádět i lidé bez svátostného svěcení.

Na exerciciích před svěcením mi kněz řekl asi toto: kdybychom přirovnali církev k vojsku, tak biskupové a kněží budou řádní důstojníci a vojáci, kteří fungují dosti organizovaně a koordinovaně. Ty ale budeš spíš průzkumník. Máš úkol, ale jeho provedení nejde předem přesně předepsat, je do značné míry na tvé iniciativě, protože v tom, k čemu jsi poslán, se musí improvizovat. Proto ta pestrost a mnohost úkolů.

Na druhé straně je zde ona nahraditelnost. Jáhen nepůsobí jako ten, kdo disponuje nějakou výjimečnou mocí ze svěcení. K čemu tedy jáhen? Zde se člověk musí zastavit a zeptat se, proč vlastně všechno poměřovat mocí a zda vůbec moc v církvi chápeme správně? Ježíšovým skutkům se lidé divili, protože jednal ne jako zákoníci, ale jako ten, kdo má moc. Přitom se ale jevil jako bezmocný a přesně jako bezmocný také zemřel. Naše bezmoc, jak zase píše sv.

Pavel, je prostor, v němž se může projevit moc Boží. A určitá bezmoc jáhna je jemu vlastní způsob následování Krista. Je to služba, neboť *diakonos* znamená v řečtině služebník, ať už jde o službu při oltáři, či správě církve, službu potřebným, nebo službu slova. Jáhen má církvi už svou existenci a způsobem služby ukazovat, že křesťanské porozumění moci nelze ztotožňovat s mocí vojenskou nebo politickou. Je to prostor, který má být vyplněn mocí Boží, která je totožná s jeho láskou a se všemi dalšími dokonalostmi Božími.

Jáhen není kněz. Někdy se totiž nespřávně mluví o jáhenství jako o nejnižším stupni svátosti kněžství. Správně jde ale o *svátost svěcení*, a ne o *svátost kněžství* (tuto překladovou chybu dělá mj. i český překlad *Katechismu katolické církve*). Jáhen není svěcen ke kněžství, ale ke službě, jak říká druhý vatikánský koncil. Když tedy katolická církev chápe kněžský celibát jako významnou podobu účasti na Kristově oběti a kněžství, u jáhnů ho jako nutný nevyžaduje. Proto také lze v západní církvi světít do jáhenské služby svobodně i ženaté muže. Po přijetí jakéhokoli svěcení už ale právo neumožňuje přijetí svátosti manželství. Účast na Kristově kněžství máme všichni, kdo jsme pokřtěni. Křest nám dává účast na Kristově kněžství, které říkáme všeobecné kněžství. Kněžský stupeň svátosti svěcení pak dává člověku jiný typ účasti na Kristově kněžství, totiž ten, jemuž říkáme kněžství svátostné. Jáhen tento typ účasti na Kristově kněžství nemá, a proto se od něj nutně nevyžaduje celibát, který má v západní církvi dlouhou tradici vyjadřující právě onen zvláštní způsob darování se (obětování) Bohu v následování Krista.

Kněžství je až druhý stupeň svátosti svěcení (presbyterát neboli kněžství) a plnost kněžství má pak třetí stupeň (episkopát neboli biskupství). Jáhen tedy kněžsky nezpřítomňuje oběť Krista ve mši svaté, ale naplňuje svůj úřad službou. A to je důležité i pro kněze a biskupy, neboť také oni byli nejprve svěceni na jáhny a poté teprve na kněze, resp. na biskupy. Také oni tedy stále mají charisma jáhna – služebníka. Existence jáhnů je kromě jejich činnosti důležitá i jako žijící připomínka celé církvi včetně jejich „mocných“, že pravá moc se projevuje ve službě.

Pro jáhny je to obrovská výzva a úkol, protože jejich život a služba jsou velmi viditelné a nelze se v nich schovat za nějaké očekávané stereotypy. Má-li být diakonát vyjádřením a svědectvím o Kristu služebníku, pak mu v tom jeho nositelé, jáhnové, nesmí bránit. Pokusím se zakončit tento text malou narážkou, kterou ale nemyslím (vůči politikům) nijak zle. Latina používá k označení jáhna polatinštěně původně řecké slovo (místo řeckého *diakonos* říká *diaconus*), ale velmi často najdeme (např. v textech tridentského koncilu) i čisté latinské slovo *minister* (služebník). Jáhni jsou tedy ministři. Když se podíváme do politiky, pak ministři ve vládě by měli být těmi hlavními služebníky lidu. Nepochybuji, že se o to mnozí skutečně poctivě snaží, ale je asi zjevné, že celkový obrázek, jaký lidé o vládních služebnících mají, úplně dobrý není. Vláda vzniká na základě voleb do parlamentu. Je tedy zcela v rukou lidu. Lid si (zprostředkovaně) volí své služebníky a má takové, jaké si zvolil. Církev má v této věci jistou výhodu. Její služebníci by měli být Bohem povoláni. Úkolem církevních představených není svévolně vybírat ty, kteří se stanou jáhny, knězi a biskupy, ale rozlišovat, zda je dotyčný k této službě povolán Bohem. Je velkou odpovědností všech, kdo nesou odpovědnost za výběr kandidátů svěcení, aby to takříkajíc Bohu nekazili. A na všech, kteří svěcení přijímají, je úkol ještě větší. Aby nebyli jen lidem zvolenými služebníky lidu, ale především Bohem povolanými služebníky Boha a církve. Modleme se tedy za naše služebníky v politice i za naše služebníky v církvi, abychom měli všichni na paměti Kristova slova (Mk 10, 42–43): „Víte, že ti, kdo platí u národů za první, nad nimi panují, a kdo jsou u nich velcí, utlačují je. Ne tak bude mezi vámi; ale kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem.“

Tomáš Machula

prof. Tomáš Machula, Ph.D., Th.D.
filosof, teolog, trvalý jáhen

ZAMLČOVÁNÍ HŘÍCHŮ

I přivedli mu hluchoněmého a prosili ho, aby vložil na něho ruku. (Mar. 7, 32)

Každý hluchoněmý je člověkem, kterého musíme politovat. Neslyší, co se kolem něho děje, nevnímá sebekrásnější hudbu, a když vám chce něco povědět, namáhá se marně. Proto prokázal Spasitel velké dobrodiní ubožákovi, o kterém vypravuje dnešní evangelium. Tato událost připomíná mi ještě větší ubožáky. Jsou také hluchí a němí, ale svoji chorobu zavinili si sami, a prchají před lékařem, který by je mohl uzdravit. Snad již tušíte, koho míním. Jsou to lidé, kteří zamlčují ve zpovědi své hříchy. Nemluví, kde by mluvit měli, neslyší, kde by slyšet měli. Svatá zpověď, která mohla uzdravit rány, které jim zasadil hřích, stala se jim jedem, který otrávil jejich duši. Abych vás uchránil tohoto neštěstí, promluví dnes o zamlčování hříchů. Ukáží vám, kdo se ho dopouští, zmíním se o důvodech, proč k němu dochází, a vyložím jeho smutné následky.

I. Kdo zamlčuje hříchy ve zpovědi?

Odpověď zdá se na první pohled úplně snadná, a přece dosti katolíků mívá v té věci pojmy velice zmatené; proto jim bývá svatá zpověď tak trapná a těžká, proto se jí tolik vyhýbají. Co jsme vlastně povinni ve zpovědi na sebe žalovat? Otevřeme katolický katechismus – tam čteme: „Jsme povinni povědět předně všechny těžké hříchy; za druhé: okolnosti, které dělají z malého hříchu hřích těžký; za třetí: okolnosti, které přidávají k jednomu hříchu hřích nový.“ Tak katechismus.

Zastavme se na chvíli u toho, co jsem právě řekl. Předně jsme povinni udat ve zpovědi všechny těžké hříchy; tedy i jejich počet, aspoň tak, jak si jej pamatujeme. Víme-li určitě, kolikrát jsme se hříchu dopustili, povíme to určitě; nemůžeme-li se již upamatovat, řekneme aspoň, kolikrát to bylo za týden, za měsíc nebo rok. Za druhé jsme povinni říci okolnosti, které dělají z malého hříchu hřích těžký a veliký. Abych vám to pověděl příkladem: dáš-li druhému políček, bývá to obyčejně jen všedním hříchem; udeříš-li však otce nebo matku, je to hřích

Fra Angelico: Obrácení sv. Augustina (1430–1435)

těžký. Tuto okolnost — že jsi udeřil otce — musíš tedy ve zpovědi na sebe povědět. Za třetí musíme říci okolnosti, které přidávají k jednomu hříchu hřích nový. Vezme-li někdo něco druhému, dopouští se krádeže; vzal-li však věc posvěcenou, dopustil se svatokrádeže, a tuto okolnost musí ve zpovědi vyznat. Hřešil-li kdo se svobodnou dívkou, dopustil se smilstva; provinil-li se s cizí manželkou, dopustil se cizoložství, o této okolnosti musí se tedy ve zpovědi zmínit.

Z toho vidíte, že nemusíme ve zpovědi povědět všecko, a přece jsme se nedopustili zamlčování. Nejsem povinen vypočítávat např. všechny maličkosti, které jsem spáchal, i když jsem si na ně vzpomněl. Nemusím popisovat způsob, jakým jsem těžký hřích učinil, jen když udám jméno hříchu. Právě tato okolnost činívá mnohemu kajícímu zpověď tak nemilou a tolik trapnou. Nejsem povinen popisovat okolnosti, které nedělají z malého hříchu hřích těžký ani nepřidávají k jednomu hříchu nový hřích. Proto nemusíš například připomínat, že to byla právě farní zahrada nebo farní pole, na kterém jsi se dopustil krádeže. Konečně nikdo nemusí jmenovat osobu, se kterou hřešil, a kněz se vás na to nikdy nebude tázat.

Kdo se tedy provinuje zamlčováním hříchů? Dejte na to dobře pozor, je to velice důležité. Kdo vědomě a dobrovolně

vynechá ve zpovědi nějaký těžký hřích; kdo na knězovu otázku dá zápornou odpověď, ačkoli svědomí mu praví, že to učinil; kdo odpoví knězi tak nejasně a vyhýbavě nebo mluví úmyslně tak tiše, že mu kněz rozumět nemůže. Kdo vědomě zmenší počet těžkých hříchů, kterých se dopustil, nebo zamlčí okolnosti, které byl povinen povědět.

II. Jaké bývají důvody, proč někteří své hříchy zamlčují?

Je to vlastně jediný důvod: falešná bázeň a falešný stud. Ty zavírají kajícímu ústa, aby nepověděl, co mu káže Bůh. Někdy se bojí kající, co si o něm pomyslí kněz, bude-li upřímný. Ke sv. Františku Saleskému přišel kdysi vysoký pán; nešel ke zpovědi, chtěl se jen otázat na některé pochybnosti, které ho mučily. Mezi jiným pravil: „Co si budete o mně myslet, vyznám-li se vám ze všech svých těžkých hříchů?“ Světec se usmál na neznámého člověka a pravil: „Budu vás poklášat za světce, neboť jenom velké duše umějí se přiznat pokorně ke svým pádům.“ To dojalo pána tolik, že se opravdu vyzpovídal.

Jsem již dlouhá léta knězem, vyzpovídal jsem tisíce lidí, ale ještě nikdy jsem nepohrdal duší, která mi otevřela celé své srdce. Zato jsem se již velmi často vzdělal hlubokou pokorou lidí, kteří mi své chyby vyznávali. Jsem také člověk, proto dovedu

Francesco Novelli – Amad. Gabrieli: Svátost smíření (1800)

ocenit oběť, kterou je stálo takové vyznání.

Jiného leká bázeň před velkým pokáním, které by dostal. Ke zbožnému arcibiskupu v Sieně, Petru z Corbeil přišel kdysi muž, který se dopustil mnoha těžkých hříchů. V slzách vyznal svoje veliké pády a prosil arcibiskupa o přísné pokání. Ten odpověděl: „Milý synu, tvoje hříchů jsou opravdu veliké; proto ti ukládám pokání sedm let.“ Kajícník pravil: „Rád je budu konat třeba až do smrti.“ Tato ochota dojala arcibiskupa; proto pravil: „Protože ukazuješ tak dobrou vůli, zkrátím ti pokání na tři léta.“ Ale hříšník nebyl ještě spokojený a řekl: „To je příliš málo pro moje hříchů; kdybych mohl, obětoval bych Bohu i svůj život.“ Tu pravil arcibiskup: „Jdi tedy a pomodli se jeden Otčenáš, a buď jist, že ti Pán všechno odpustil.“ Je pravda, že kněz má určit pokání podle velikosti spáchané viny, ale může je z důležitých příčin i umenšit. Započte např. do pokání obtíže, které vám způsobilo kající vyznání hříchů. Ještě více je může zmenšit, vidí-li kající slzy, které proléváte. Kněz může vzít pokání sám na sebe a vykonat sám, co se vám bojí uložit. A určí-li přece někdy těžší pokání, jistě se vás otáže, můžete-li je opravdu vykonat.

Ještě jiného odstraňuje, protože neví, jak by svůj hřích na sebe pověděl. V takovém případě je nejlépe upozornit kněze, že byste ještě něco rádi pověděli, ale nevíte jak. Kněz se vás již otáže sám a možná, že budete překvapeni, jak malicherná byla obava, která vás zdržovala.

III. Chcete-li se uchránit tohoto neštěstí, všimněte si též následků, jaké mívá zamlčování hříchů

Jsou tři, jeden bolestnější než druhý. Především: celá zpověď, ve které jsi něco zamlčel, byla neplatná. Katolický kněz setkal se v lázních s pacientem, který tam léčil své srdce, ale dosud nadarmo. Dali se spolu do řeči. Spíše jen žertem poradil pánovi svatou zpověď, když ostatní léky nic nepomáhají. Za několik měsíců dostal od pána dopis: „Vy jste chtěl snad udělat jen nevinný žert, ale já to vzal doopravdy. Připravil jsem se dobře na sv. zpověď a upřímně jsem se vyzpovídal. Potom jsem odejel z lázní a přestal užívat prostředků, které mi lékaři předepsali. Dnes jsem zdrav; svatá zpověď mne vyhojila.“

O tento blahý klid připravuje se každý, kdo ve zpovědi něco zamlčel. Odešel nespokojený, rozervaný, protože zneužil svátosti Božího milosrdenství. A co bývá nejsmutnější? Kdo se odvážil jedenkrát něco zamlčet, nemá obvykle již odvahy, aby to pověděl. Kolik duší přišlo již do pekla proto, že ve zpovědi hřích zamlčeli. Dábel se již postaral, aby jim zavřel ústa, kdykoli chtěli svůj poklesek povědět. Odkládali, až bylo pozdě.

Ještě bolestnější bývá druhý následek: svou zpovědí dopustili se nového hříchů, říkáme mu svatokrádež. Odešli od zpovědnice horší, než přiklekli. Všecky hříchů jim zůstaly, ani jediný nebyl odpuštěn — ale přibyl k nim nový hřích, přibyla k nim svatokrádež. Přistupuje-li v ruské církvi

kajícník ke zpovědi, klade mu kněz na hlavu stolu a praví: „Jestli mi něco zamlčíš, tvoje hříchů se ti zdvojnásobí.“ U nás to neříkáme, ale věříme stejně. O člověku, který zamlčel hříchů, můžeme právem užit slova, která řekl sv. Petr k Ananiášovi: „Nelhal jsi lidem, nýbrž Bohu“ (Skutky 5, 4).

A ještě o jednom následku musím se zmínit. Kdo chce napravit zamlčování hříchů, musí opakovat všechny zpovědi, ve kterých hříchů nepověděl. Je to podobně, jako když zapínáte knoflíky. Jakmile jste zapjali špatně jeden knoflík, jsou špatně i všechny následující. Chcete-li chybu napravit, musíte všechny knoflíky znova rozepnout a zapnout. Stejně je tomu i ve svaté zpovědi. Nestačí jen udat hřích, který jsme kdysi zamlčeli; musí se opakovat všechny zpovědi, protože žádná neplatila.

Drazí křesťané! Pověděl jsem vám, kdo se dopouští zamlčování hříchů, a udal četné způsoby, jak se ho možno dopustit. Vyjmenoval jsem vám i důvody, pro které lidé hříchů zamlčují, a vypočetl smutné následky pro duši. Víím, jak těžko se napravuje právě tento hřích. Jak jsem již pravil, mnoho duší je v pekle proto, že něco zamlčely a potom již neměly odvahy, aby zlo napravily. Proto mi jistě promínete, přivedu-li i tyto ubožáky k božskému Spasiteli a poprosím za jejich uzdravení. Kdysi ti přivedli, Pane Ježíši, hluchoněmého, tys ho uzdravil. Otevřel jsi jeho uši a rozvázal jsi jeho jazyk, že opět slyšel a mluvil. Také já ti dnes přivádím hluchoněmé, smiluj se nad nimi! Svou božskou mocí přetřehj pouta, která je tíží, promluv k jejich duši svou spasitelnou bází, aby též oni promluvili ve zpovědnici! Uzdrav je, milosrdný Ježíši! Budou ti za to děkovat po celou věčnost, jako ti kdysi děkovaly zástupy, když spatřily zázrak, o kterém vypravuje evangelium. Amen.

Josef Miklík
in: Slovo Boží (1946)

P. Josef Miklík CSsR
biblista

PODPORA POSLÁNÍ CÍRKVE

Prof. Mons. P. Petr Piřha uveřejnil v nedávném vydání Týdeníku *Echo* esej s názvem *Nedejme si zahynouti*. Název odkazuje na fejeton prof. PhDr. Václava Vojtíška z roku 1938. Téma původního textu je s odkazem na letopočet zřejmé. Byly zde oprávněné obavy, které se bohužel také podstatně v dalších letech naplnily. „Text je zanícenou výzvou ke statečnosti při obraně národa brutálně ujařmeného nacistickým Německem. Dopis neobsahuje nic, o čem byste nevěděli přinejmenším v oblastech, které se vás přímo dotýkají. Píší ho proto, že si o nich promluvíme v soukromí mezi přáteli, potvrdíme si, že jde o hrozné věci, ale otázkou, co s tím dělat, už se nezbýváme. Končíme výrokiem, že my s tím stejně nic udělat nemůžeme. Je to ubohá výmluva, protože téměř vždy něco udělat můžeme,“ píše prof. Piřha. Hutný text se věnuje všem oblastem lidského života a společnosti. Je dlouhý, ale udělejte si na něj čas. Zaznívají silné apely: „Jestliže bezmyšlenkovitě přijmeme moderní model vyrovnanosti života *Work Life Balance* (rovnováha práce a života), vyčleníme práci ze života, uděláme z ní nutné zlo, které nás nebaví a omezuje, a budeme ji ke škodě všech odbývat. Jestliže podlomíme rodinu, ztratíme pilíř výchovy a staneme se obětí všehoschopných darebáků. Jestliže budeme dál koketovat s LGBT ideologií, až ji nakonec přijmeme a uzákoníme, staneme se obětí nejšílenější diktatury opřené o popírání biologických zákonů. Jestliže si neuvědomíme, že se svým okolím, tj. příbuznými, sousedy, spolupracovníky atd., vztah prostě máme, a nebudeme jej kultivovat, budeme nakonec rozhádanými protivníky neschopnými dojednat cokoli, jak to známe ze společenství vlastníků. Jestliže si neuvědomíme, že společenské paniky jsou

V závěru bohoslužby Národní svatováclavské pouti byl vyznamenán český psycholog a pedagog PhDr. Jaroslav Šturma papežským rytířským řádem sv. Řehoře Velikého. Foto: František Nedbal / Člověk a Vira

silně emotivní, zcela iracionální jednání davu, a neprosadíme zásadu rozumné rozvahy a jednání, budeme vydáni napospas rozvášněnému ničícímu, popřípadě i vraždícímu, nemyslicímu stádu.“ A mne jakožto rodiče zaujalo také toto povzbuzení: „Jestliže se nepodaří přesvědčit rodiče a jejich pro teorii málo nadané, ale manuálně zručné děti, že je hloupé získat prestiž méněcenným akademickým titulem a je lépe dát jim kvalitní výuční list, případně s maturitou, znemožníme jim mnohonásobně lépe placenou práci a dál budeme marně shánět kvalitní řemeslníky, nemluvě o ztrátě národní prestiže známé pod názvem zlaté české ruce.“

V pátek 4. října přinesl server *Liturgie.cz* informaci o prohlášení prefekta dikasteria pro nauku víry kardinála Víctora Manuela Fernándeze, které mj. obsahovalo sdělení, že „stále není prostor pro

pozitivní rozhodnutí magisteria ohledně přístupu žen k jáhenství, a že do budoucna bude studována autorita žen, která nebyla vázána na svátostné svěcení.“ Do diskuse tak včlenil zajímavý impuls, když „naznačil budoucí směr studia role žen v církvi: ‚Hluběji analyzovat životy některých žen, které v raných i nedávných dějinách církve uplatňovaly skutečnou autoritu a moc k podpoře poslání církve.‘ Jako příklady uvedl tato jména: Matylda z Canossy, Hildegarda z Bingenu, Brigita Švédská, Kateřina Sienská, Jana z Arku, Terezie z Ávily, Juana Inés de la Cruz, Mama Antula, Alžběta Anna Setonová, Marie Montessori, Dorothy Day, Madeleine Debrél. Prefekt dikasteria zdůraznil, že , autorita těchto žen a jejich moc nebyla vázána na svátostné svěcení.“

–zd–